

CULTUUR • KLAAS VOS BEELD GEERT DE JONG EN JAN DE BEUS

Landbouwer in verf, boer op het doek

De vrije kunstenaar is een moedig avonturier. Hij of zij geeft zichzelf prijs zonder te weten of wat op het doek beklijft ook beklijft in de ziel van de aanschouwer. De kunstenaar zaait, maar of het vrucht draagt in de buitenwereld is afwachten, zeker ook als je ervan bestaan wilt en moet.

Het beeld van zaaien en oogsten gebruikt de in 1958 geboren Jan de Beus voor het proces van het schilderen zelf. En dat is niet voor niets. Want Jan is van boerenafkomst en woont alweer vele jaren in de helft van het voorhuis van de boerenbedoening van zijn grootouders en ouders in Muiderberg. Zijn acht jaar oudere broer Gert bewoont de andere helft. Van de deel en stal, waar niet meer dan twaalf koeien des winters gemolken werden, is niets meer

Het schilderen zat hem al jong in het bloed, maar voordat het kon stromen moest er nogal wat overwonnen worden.

over. Er is nog een stuk grond waar in een zwarte schuur niet alleen de auto van broer en de fiets van Jan zelf gestald kunnen worden, maar ook het atelier van Jan zich bevindt. 'Mijn werkwijze, het opbrengen van heel veel verf, de pasteuze manier van schilderen, vereist dat de doeken plat op een vlakke ondergrond liggen', zo laat hij optekenen in de voortreffelijke catalogus. 'Staan zou de verf gaan uitzak-

ken. Ik bewerk de doeken een beetje op de manier waarop een boer zijn land bewerkt. Het voelt heel aards, de manier waarop ik met verf omga. Heerlijk, net klei, modder en koeienstront.'

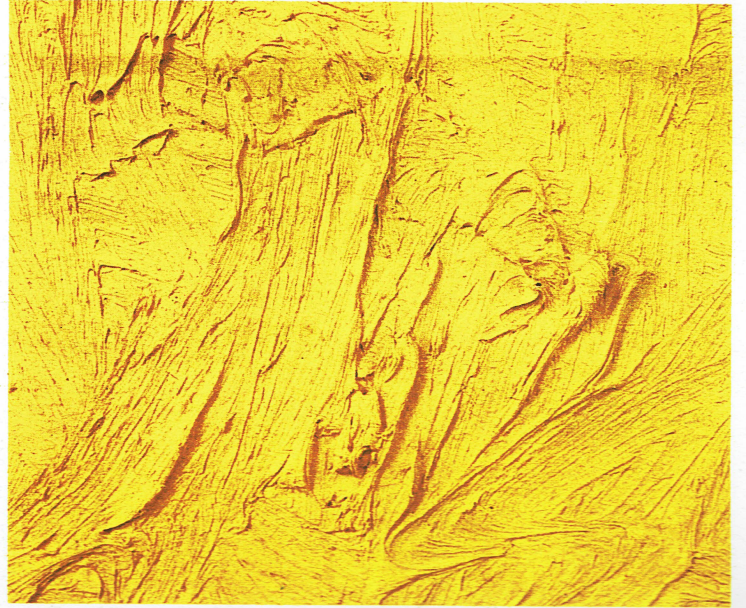
Het eenvoudige huis uit 1900 met nog de naam van zijn vader op de voordeur staat aan de rand van het schilderachtige dorp waar de befaamde naoorlogse minister Piet Lieftinck (van het tientje) geboren werd, met de eeuwenoude brink en het Rechthuis, waar Nescio menig koffie genoot met een vulkook. Behalve schilder is Jan de Beus een hartstochtelijk collectionneur van anderzins werk, van boeken over talrijke onderwerpen, grammofoonplaten en cd's, smuisterijen en aangename bric-à-brac. De Echohoeve, genoemd naar het nabijgelegen Echobos, is op zichzelf al een museum.

Aanvankelijke moeite

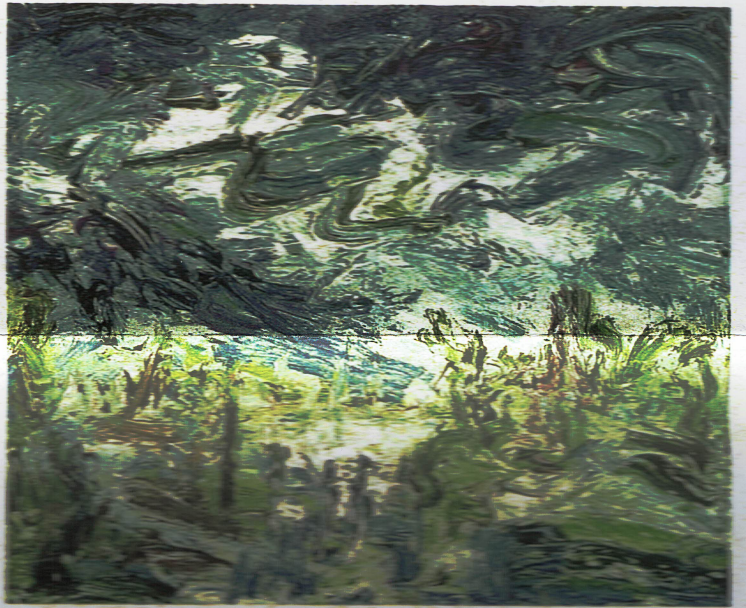
De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik aanvankelijk moeite had om dit type abstractie te waarderen. Maar uiteindelijk ben ik er landschappen in gaan zien of menselijke gelaats-trekken die afhankelijk van tijd en stemming ontroeren en beroeren. Of je overmeesteren door de heldere en verrassende kleurencombinaties. Jan de Beus is een groot liefhebber en kenner van met name componisten als Wagner, Bruckner, Mahler en Britten. De titel van de expositie *Stürmisch bewegt* kom je ook veel als aanduiding tegen voor de aanpak van Bruckners en Mahlers symfonieën. En is tref-fend gekozen.

De kunst van Jan de Beus hangt in Museum Flehite in Amersfoort.

Jan de Beus, Zonder titel, 4, 5, 6, 7, 8 (detail geel), 2005.

Landschap Muiderberg naar Waldrop, 2003.

Een gedicht van de Vlaamse dichter en vriend Etienne Delbaere geeft het goed weer:

Verf beweegt
En wordt
enigszins blijvende

een teken van zin

gave van weelde
in de leegte

elysisch veld
en mysterie

in schoonheid

diepgaande troost

kracht voor
de overlevende.

Het schilderen zat hem al jong in het bloed, maar voordat het kon stromen moest er nogal wat overwonnen worden: 'Ik heb mijn liefde voor literatuur, geschiedenis en schilderkunst niet van nature meegekregen', laat Jan de Beus optekenen in de catalogus. 'Alles stond in het teken van ons boerenbedrijfje, mijn vader was een hardwerkende keuterboer ... de laatste die nog met paard en wagen door het dorp reed.' In Jan vond hij bepaald geen opvolger, als kind deed hij niets liever dan tekenen - 'ridders, het boerenleven en mijn familie' - en hij was van nature een avonturier die de wereld wilde ontdekken, te beginnen in de omgeving van boerderij en dorp. Jan liep vaak weg van huis en school en werd uiteindelijk ter behandeling

naar de later als schrijver beroemd geworden psychoanalyticus Hans Keilson in Bussum gestuurd.

De ommuurde eeuwenoude Joodse begraafplaats trok hem als kind al onweerstaanbaar voor zwerftochten tussen de graven. En zo begon naast het reizen op zich, ook het reizen als funerair toerist naar graven van kunstenaars die hij bewonderde, zoals Rimbaud in Charleville-Mézières en Gauguin op het Frans-Polynesische eiland Hiva Oa.

Alvorens neer te strijken in het ouderlijk boerderijtje, mogelijk na het overlijden van zijn ouders in 2002 en 2004, woonde Jan lange tijd in Amsterdam, waar hij een avondopleiding volgde en hij trok vele malen naar Berlijn, waar hij bevriend raakte met Armando. Aansluiting vond hij bij de Neue Wilden, die werkten in de geest van Die Brücke. Het hoogtepunt van zijn zucht naar avontuur en ontdekking van de wereld was een 108 dagen durende reis in 1987 naar de Zuidelijke Pacific. 'De reis van mijn leven.'

Indrukken op die reizen worden omgezet in schilderijen, zoals hij zich ook laat inspireren door bovengenoemde componisten en door dichters als Kavafis en Trakl. Behalve tachtig eigen werken valt er ook werk te zien van verwante en bevriende kunstenaars, zoals Jan Sierhuis en Armando en een selectie uit de verzameling van onder andere Kokoschka en Baselitz van de Muiderberger zelf. ■

**Jan de Beus:
schilder - verzamelaar**

TOT 2 MAART TE ZIEN IN MUSEUM
FLEHITE, AMERSFOORT